

Соціальні виплати у Великобританії

Система державного пенсійного забезпечення Великобританії одна з найдавніших у світі, перші державні пенсії там почали виплачувати ще 1908 року (коли було прийнято Закон про пенсії за віком). Сучасна пенсійна система в Англії багаторівнева, але надзвичайно складна, навіть у рамках обов'язкового пенсійного забезпечення пропонується широкий вибір варіантів.

Базовий рівень. Його основним елементом є базова державна пенсія (Basic State Pension), яку одержують чоловіки, старші за 65 років, і жінки, старші за 60 років (у період із 2010-го по 2020 рік заплановано збільшення пенсійного віку для жінок до 65 років), котрі сплачували необхідну кількість років страхові внески. Якщо дохід працівника вищий за встановлену величину, він сплачує ці внески і таким чином заробляє спеціальний страховий стаж. Залежно від цього стажу й визначають розмір базової пенсії, до того ж базова пенсія не може бути вищою за визначений рівень. Тривалий час розмір базової державної пенсії індексували залежно від зростання цін, що призвело до зменшення її частки в сукупності пенсійних виплат. У межах базового рівня можливе також отримання пенсійної допомоги або мінімального гарантованого доходу (Minimum Income Guarantee), який фінансують із загальних податків. Допомогу призначають на підставі перевірки доходів пенсіонерів. Якщо розмір отриманих державних, приватних пенсій і розмір накопичень нижчий за визначену величину, то додатково призначають допомогу в установленому розмірі. Із 2003 року мінімальний гарантований дохід трансформується в пенсійний кредит (Pension Credit), який виплачують із 65-річного віку.

Другий обов'язковий рівень є розподільчим, і його фінансують за рахунок внесків працівника. На відміну від пенсій, які виплачують на базовому рівні, тут існує прямий зв'язок між розміром пенсії і розміром сплачених внесків. Другий рівень забезпечено державною пенсійною програмою, він передбачає виплати, пропорційні заробітку. Працівник, який не хоче брати участі в державній пенсійній програмі, може вийти з неї, однак у цьому разі він зобов'язаний брати участь у будь-якій схемі додаткового пенсійного забезпечення.

Державну пенсійну програму (State Earnings Related Scheme) було створено для того, щоб забезпечити тим, котрі не брали участі в профе-

сійних пенсійних системах, пенсію, пов'язану із заробітком. Починаючи із 2002 року цю пенсійну програму поступово замінюють програмою «Друга державна пенсія» (State Second Pension), яка має забезпечити відповідний рівень пенсії для осіб із невеликими доходами та інвалідів. Практика свідчить, що молоді люди та особи з високим рівнем доходів переходять із державної пенсійної системи в додаткову, тоді як особи з незначними доходами залишаються в державній пенсійній програмі. У середньому коефіцієнт заміщення, забезпечуваний обов'язковими пенсійними схемами, становить 47,6%.

Додаткове пенсійне забезпечення. У Великобританії існує велика кількість способів накопичення приватних пенсій. Найбільшого поширення набули професійні пенсійні системи. Працівники укладають колективну угоду з роботодавцем, на підставі якої він відраховує внески на пенсійне забезпечення та формує пенсійні виплати. Більшість професійних пенсій використовують механізм установлених виплат, тобто розмір виплат становить визначену частину розміру останньої заробітної плати. Але також використовують схеми зі встановленим розміром внесків: у них рівень допомоги стає відомим лише за фактичного оформлення пенсії й залежить від розміру внесків, інвестиційного доходу, віку виходу на пенсію тощо. Громадянин може також накопичити пенсію за допомогою системи персональних пенсій, яка діє на підставі індивідуальних пенсійних заощаджуваних рахунків зі встановленим розміром внесків. Велику роль у системі пенсійного забезпечення відіграють страхові компанії, які надають багато послуг із додаткового пенсійного забезпечення населення, — від персонального страхування службовця до пенсійного забезпечення за професійними схемами. Додаткове пенсійне забезпечення істотно диференціює пенсії: сумарний коефіцієнт заміщення за обов'язковою й добровільною схемами для багатих пенсіонерів становить 87%, а для бідних — лише 21%.